

ANG PINAKAMATAONG LUGAR NG GILLETTE

(tinatanaw ng mga naghihintay pa)

“Ang klinika ay nagpapagaling ng mga pasyente. Ang isang mapag-arugang pamayanan ay umaalalay sa mga tao.”

I. Ang Pinakamataong Lugar

Ano ang pinakamataong lugar sa isang pasilidad pangkalusugan?

Hindi ang bulwagan.

Hindi ang mga klinika.

Hindi ang silid-hintayan.

Ni ang mga pasilyo.

Ang pinakamataong lugar ay ang hindi makikita sa anumang plano ng gusali.

Ito ang hinaharap.

Bawat pumapasok ay may dalang tanong.

Ang mga pasyente.

Ang mga pamilya.

Ang mga doktor.

Ang mga nars.

Ang mga direktor.

Pati ang naglilinis ng mga sahig.

Walang tunay na nakaaalam kung paano ito magtatapos — o marahil nagkukunwari sila, dahil sa takot.

Gayunman, patuloy na nagpaplano ang lahat para sa araw na susunod.

Wala na akong ibang lugar na nakitang napakaraming tao ang sabay-sabay na nabubuhay sa iisang kasalukuyan, at matigas ang ulong nananahan sa iisang hinaharap.

Kaya naniniwala ako na ang sementeryo ang pinakamataong lugar na nakilala ko kailanman.

II. Epilogo

Marami ang nag-aakala na ang kabaligtaran ng buhay ay ang kamatayan.

Hindi ako gaanong sigurado.

Matapos akong gumugol ng panahon sa mga pasilidad ng rehabilitasyon, mga ospital, mga bahay-kalinga at mga sementeryo, iba ang naging konklusyon ko.

Ang kabaligtaran ng buhay ay hindi ang kamatayan.

Ito ang pagkalimot.

At marahil dahil dito kaya ang sementeryo ay isa sa pinakamataong lugar na kilala ko.

Hindi ng mga tao.

Ng alaala.

Buong buhay natin ay takot tayo sa sementeryo.

Noong bata pa tayo, itinuro sa atin na ito ang lugar ng wakas.

Bilang matatanda, natututo tayong iwasan ito.

Pumupunta tayo roon dahil sa tungkulin, sa mga anibersaryo, bilang paggalang.

Pumapasok tayo nang tahimik at umaalis sa lalong madaling panahon.

Gayunman, nang tingnan ko nang mabuti, natuklasan ko na ang sementeryo ay hindi lugar ng mga patay. Wala roon ang mga patay.

Nasa mga bahay sila na kanilang tinirhan.

Sa mga salitang kanilang iniwan.

Sa mga kilos na natutuhan natin sa kanila.

Sa mga kapintasang minana natin.

Sa mga pagkawalang patuloy na nangungusap sa atin.

Ang sementeryo ay lugar ng mga buhay.

Ng mga bumabalik.

Ng mga nakaaalala.

Ng mga may sasabihin pa sa isang hindi na makasasagot. At hayaan mong sabihin ko sa iyo, mula sa isang nakarating na roon, ngunit hindi nakahanap ng puwesto.

III. Pahina ng May-akda

Ang akdang ito ay hindi ipinagawa.

Hindi ito ipinagbili.

Hindi ito ginawa para sa layuning pangkomersiyo.

Isinulat ito upang magpatotoo sa halaga ng rehabilitasyon, ng dignidad ng tao, at ng ugnayan ng mga tao sa isa't isa.

Ang tanging bayad na hinihingi ay isang simbolikong dolyar — hindi bilang kabayaran sa akda, kundi bilang patotoo sa isang magkakasamang pangako sa isang kultura ng pag-aaruga, pag-asa, at pananagutan.

Ferdinando